

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Херсонський державний університет
Кафедра філософії та соціально-гуманітарних наук

ГАЛІЧЕНКО М. В.

**«МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З
ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНА В ЄВРОПІ ТА СВІТІ»**

Херсон – 2019

Розглянуто на засіданні кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук (протокол № 10 від 06 травня 2019 р.)

Схвалено науково-методичною радою ХДУ (протокол № 5 від 19 червня 2019 р.)

Рекомендовано до видання Вченою Радою Херсонського державного університету (протокол № 12 від 24 червня 2019 р.)

Укладач:

Галіченко М. В. – кандидат філософських наук, старший викладач кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук.

Рецензенти:

Лещенко А. М. – доктор філософських наук, доцент, професор кафедри гуманітарних дисциплін Херсонської державної морської академії

Лень Т. В. – кандидат філософських наук, доцент кафедри загальноправових та соціально-гуманітарних дисциплін Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ

Галіченко М. В.

«Методичні вказівки і рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Україна в Європі та світі». Херсон, 2019. 50 с.

Для студентів денної та заочної форми навчання Херсонського державного університету.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ.....	5
ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
АНОТАЦІЇ ЛЕКЦІЙ.....	8
ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	10
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	18
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	19
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	27
ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ.....	36
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	38
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ.....	48

ВСТУП

Сучасний світ переживає складні процеси трансформації. Процеси глобалізації, які охопили увесь світ наприкінці 80-х – на початку 90-х років ХХ століття спричинили значні зміни в політичній, економічній та культурній сферах суспільного буття, обумовили зрушення від конкуруючих національних проектів до регіональних та світових інтеграцій. Все це обумовило необхідність перегляду взаємовідносин між державою та суспільством, зростання потреби в кваліфікованих та освічених громадянах, які постають носіями культурних, релігійних та соціальних ідентичностей, а також необхідність об'єднання зусиль усього людства для подолання глобальних проблем сучасності. Саме тому зростає необхідність впровадження в навчальний процес інтегративних курсів, які б з одного боку уніфікували отриманні студентами знання з соціально-гуманітарних наук, а з іншого – сприяли патріотичному вихованню молоді, утвердженню принципів толерантності та поваги до основних прав людини і громадянина, готували до життя у світі, що перебуває в постійному процесі змін.

Дисципліна «Україна в Європі та світі» має ознайомити студентів з сучасним станом світових політичних, економічних, соціально-демографічних, релігійних, культурних процесів. Велика увага звернена на процес європейської інтеграції України, яка проголошена головним пріоритетом зовнішньої політики нашої держави. Окрім того студенти знайомляться з історією взаємин України з окремими країнами та регіонами світу.

Завдання курсу полягає у формуванні та розвитку політичної культури, логічного мислення, формуванні національної свідомості, громадянських якостей української молоді.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І СУЧАСНИЙ СВІТ

Розуміння терміну «глобалізація» в сучасній науковій літературі. Основні риси глобалізації. Чинники, які сприяють розгортанню глобалізаційних процесів в світі. Вплив глобалізації на політичний устрій світу: між інтеграцією та збереженням національних держав. Глобалізація світової економіки. «Велика сімка» та «Велика двадцятка». Вплив транснаціональних корпорацій на розвиток економік окремих країн. Політика вестернізації в культурі. Культурний синкретизм та ренесанс культури Сходу. Співвідношення процесів секуляризації та сакралізації суспільного буття. Релігійне відродження початку XXI століття та загроза глобальних релігійних протистоянь. Глобальні проблеми людства (проблеми війни та миру, бідності, ядерної загрози, голоду та ін.) та шляхи їх вирішення. Внесок України у вирішення глобальних проблем людства (відмова від ядерної зброї, участь у миротворчих місіях, допомога у боротьбі з голодом в Африці, участь у Паризькій кліматичній угоді).

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН

Передумови, причини та мета європейської інтеграції. Основні етапи європейської інтеграції. «Декларація Шумана» (1950 р.). Європейське об'єднання вугілля та сталі (1951 р.). Європейське економічне співтовариство (1957 р.). Європейська асоціація вільної торгівлі (1960 р.). Економічна криза 1970-х років та її значення для європейської інтеграції. Валютний союз. Шенгенська угода. Єдиний європейський акт. Маастрихтська угода та поява Європейського Союзу (1992 р.). Амстердамська угода. Запровадження євро. Розширення ЄС 2004 року. Лісабонська угода. Інституції ЄС (Європейський парламент, Європейська комісія, Рада ЄС, Європейська рада, Суд ЄС). Політика сусідства ЄС. Виклики європейської інтеграції (боргова криза, криза мігрантів, Brexit, тероризм). Критерії вступу до ЄС.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Проголошення незалежності України 24 серпня 1991. Референдум 1 грудня 1991 року. Міжнародне визнання України. Проблема «ядерного спадку» СРСР. Процес врегулювання кордонів. Україно-молдовський кордон та проблема Придністров'я. Проблема делімітації україно-російського кордону. Анексія Криму Росією 2014 року. Україно-румунські територіальні суперечки. Участь України в інтеграційних процесах на пострадянському

просторі. Європейський напрямок зовнішньої політики України. Стратегічне партнерство з США. Зона вільної торгівлі з Канадою. Співпраця України з країнами Латинської Америки. Україна та країни Африки. Інтереси України на Близькому та Середньому Сході. Стратегічне партнерство з Китаєм. Україно-японські відносини. Інтереси України в Південно-Східній Азії. Взаємини України з Австралією.

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ

Встановлення відносин між Україною та ЄС. Підписання та реалізація «Угоди про партнерство і співробітництво» між Україною та ЄС. Визнання ЄС України країною з ринковою економікою (2005 р.) та переговори щодо вступу до СОТ. Угода про реадмісію. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Угода про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС. Запровадження безвізового режиму між Україною та ЄС. Основні напрямки співпраці між Україною та ЄС. Зовнішньоторгівельний обіг. Інвестиційна діяльність. Співпраця у сфері фінансових послуг. Співпраця у сфері транспорту. Участь України в реалізації Європейської енергетичної хартії. Спільні проекти щодо захисту довкілля. Допомога ЄС у проведенні реформ в Україні. Місце України в проектах ЄС «Східне партнерство» та «Чорноморська синергія». Перспективи вступу України до ЄС.

УЧАСТЬ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Співпраця між Україною та ООН в проведенні миротворчих операцій. Участь України в міжнародних організаціях системи ООН. Співробітництво між Україною та НАТО. Перспективи вступу України до НАТО. Процедура вступу в НАТО. Участь України в європейських військових об'єднаннях. Рада Європи. Парламентська асамблея Ради Європи. ОБСЄ. ОЧЕС. Україна та СОТ. Вплив СОТ на розвиток економіки України. Співпраця України з МВФ. Участь України в галузевих міжнародних організаціях.

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІН

Змістовий модуль

Тема: Зовнішня політика України. Інтеграційні процеси в сучасному світі

Лекційні модулі:

1. Глобалізація і сучасний світ.
2. Зовнішня політика незалежної України.
3. Європейський Союз: історія становлення та сучасний стан.
4. Європейська інтеграція України.

Семінарські модулі:

1. Зовнішня політика незалежної України.
2. Європейський Союз: історія становлення та сучасний стан.
3. Європейська інтеграція України.
4. Участь України в міжнародних організаціях.

Модулі самостійної роботи:

1. Зовнішня політика Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.
2. Зовнішня політика України литовсько-польського періоду та Гетьманщини.
3. Зовнішня політика України в ХХ столітті.
4. Взаємини між Україною та країнами Африки.
5. Інтереси України в країнах Латинської Америки.
6. Співпраця між Україною та країнами Азії.
7. Договори Європейського Союзу.
8. Глобалізація і сучасний світ.

АНОТАЦІЇ ЛЕКЦІЙ

Лекція 1.

Глобалізація і сучасний світ

Розуміння терміну «глобалізація» в сучасній науковій літературі. Основні риси глобалізації. Чинники, які сприяють розгортанню глобалізаційних процесів в світі. Вплив глобалізації на політичний устрій світу: між інтеграцією та збереженням національних держав. Глобалізація світової економіки. «Велика сімка» та «Велика двадцятка». Глобальні проблеми людства (проблеми війни та миру, бідності, ядерної загрози, голоду та ін.) та шляхи їх вирішення. Внесок України у вирішення глобальних проблем людства (відмова від ядерної зброї, участь у миротворчих місіях, допомога у боротьбі з голодом в Африці, участь у Паризькій кліматичній угоді).

Лекція 2.

Зовнішня політика незалежної України

Проголошення незалежності України 24 серпня 1991. Референдум 1 грудня 1991 року. Міжнародне визнання України. Проблема «ядерного спадку» СРСР. Процес врегулювання кордонів. Україно-молдовський кордон та проблема Придністров'я. Проблема делімітації україно-російського кордону. Анексія Криму Росією 2014 року. Україно-румунські територіальні суперечки. Участь України в інтеграційних процесах на пострадянському просторі. Європейський напрямок зовнішньої політики України. Стратегічне партнерство з США. Зона вільної торгівлі з Канадою.

Лекція 3.

Європейський Союз: історія становлення та сучасний стан

Передумови, причини та мета європейської інтеграції. Ідея Сполучених Штатів Європи. Наслідки Другої світової війни для європейського континенту. Основні етапи європейської інтеграції. «Декларація Шумана» (1950 р.). Європейське об'єднання вугілля та сталі (1951 р.). Європейське економічне співтовариство (1957 р.). Європейська асоціація вільної торгівлі (1960 р.). Економічна криза 1970-х років та її значення для європейської інтеграції. Валютний союз. Шенгенська угода. Маастрихтська угода та поява Європейського Союзу (1992 р.). Розширення ЄС. Політика сусідства ЄС. Інституційна структура ЄС. Основні інституції ЄС. Допоміжні інституції ЄС.

Лекція 4.

Європейська інтеграція України

Встановлення відносин між Україною та ЄС. Підписання та реалізація «Угоди про партнерство і співробітництво» між Україною та ЄС. Визнання ЄС України країною з ринковою економікою (2005 р.) та переговори щодо вступу до СОТ. Угода про реадмісію. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Угода про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС. Запровадження безвізового режиму між Україною та ЄС. Основні напрямки співпраці між Україною та ЄС. Зовнішньоторгівельний обіг. Інвестиційна діяльність. Співпраця у сфері фінансових послуг. Співпраця у сфері транспорту. Участь України в реалізації Європейської енергетичної хартії. Спільні проекти щодо захисту довкілля. Допомога ЄС у проведенні реформ в Україні. Місце України в проектах ЄС «Східне партнерство» та «Чорноморська синергія». Перспективи вступу України до ЄС.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1.

Мета: охарактеризувати зовнішню політику незалежної України, визначити проблеми пов'язані з врегулюванням кордонів, з'ясувати перспективи співпраці з провідними країнами світу, окреслити форми участі України в інтеграційних проектах на пострадянському просторі.

Ключові слова: «Акт проголошення незалежності України», ГУАМ, делімітація кордону, ОЧЄС, Придністров'я, Румунія, СНД, США, Хартія.

Зовнішня політика незалежної України

1. Міжнародне визнання України.
2. Проблема врегулювання кордонів.
3. Участь України в інтеграційних процесах на пострадянському просторі.
4. Європейський напрямок зовнішньої політики України.
5. Стратегічне партнерство з США та Китаєм.
6. Взаємини України з Канадою, Японією та Австралією.

Література:

1. Бондик О. Правові засади становлення та розвитку зовнішньої політики незалежної України (1991 – 2000) *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2015. № 2. С. 4–11.
2. Бородавка О. Шляхи досягнення глобальної безпеки та стабільності у політичній думці США : чинник України. *Стратегічні пріоритети*. 2015. № 4. С. 5–12.
3. Васишин С. Історичні передумови та періодизація розвитку сучасних україно-білоруських відносин (1991 – 2014). *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2016. № 17. С. 143–151.
4. Віднянський С. Українсько-угорські відносини : проблемні питання та роль історичної науки. *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 1. Т. 46. С. 16–25.
5. Горбулін В., Шеховцов В., Шеховцов А. Україно-канадський ракетно-космічний комплекс «Циклон – 4М» : шляхи створення та очікувані результати. *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 2. Т. 47. С. 47–54.
6. Грубінко А. Велика Британія в системі європейської зовнішньої і безпекової політики (1991 – 2016 рр.) Київ, Ін-т історії НАНУ, 2017. 640 с.

7. Грубінко А. Участь Великої Британії у Східноєвропейській політиці Європейського Союзу (1990 – 2016 рр.) *Емінак*. 2016. № 3. Т. 2. С. 60–64.
8. Іванов М. Динаміка україно-словацьких міждержавних відносин на сучасному етапі *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 2. Т. 47. С. 39–46.
9. Кравченко В., Давимука О. пріоритети оборонної політики Канади та україно канадське військово-технічне співробітництво. *Стратегічні пріоритети*. 2017. № 4. С. 160–168.
10. Кучик О. С., Заяць О. А. Зовнішня політика України : Навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 572 с.
11. Лахманюк Т. Співробітництво між Україною та Японією в науково-технічному вимірі (1991 – 2011). *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2014. № 13. С. 171–1756.
12. Прийдун С. Проблема розподілу Чорноморського флоту СРСР у зовнішній політиці України (1991 – 1997). *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2018. Вип. 2. Ч. 1. С. 113–120.
13. Українська призма : Зовнішня політика 2015. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2016. 166 с.
14. Українська призма : Зовнішня політика 2016. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2017. 204 с.
15. Українська призма : Зовнішня політика 2017. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2018. 232 с.
16. Українська призма : Зовнішня політика 2018. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2019. 258 с.
17. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: Підручник для студ. ВНЗ / Л. Д. Чекаленко. Київ : Либідь, 2006. 710 с.

Контрольні питання:

1. Які фактори сприяли швидкому міжнародному визнанню України?
2. Які проблеми стосовно демаркації кордону існують у відносинах між Україною та Румунією?
3. Які проблеми стосовно демаркації кордону існують у відносинах між Україною та Молдовою?
4. Які проблеми стосовно демаркації кордону існують у відносинах між Україною та Росією?
5. Які перспективи мають інтеграційні процеси на пострадянському просторі? Чи повинна Україна брати у них участь?
6. Які європейські країни є головними партнерами України?
7. Поясніть зміст Хартії про стратегічне партнерство між Україною та США?

8. У чому полягає стратегічне партнерство України з Китаєм?
9. Які перспективи співпраці між Україною та Канадою?
10. Чи можливо Україні водночас розвивати відносини з Японією та Китаєм?
11. Чим зумовлена співпраця між Україною та Австралією?

Теми рефератів:

1. Співпраця між Україною та Польщею (1991 – 2019 рр.).
2. Взаємини між Україною та Великою Британією (1991 – 2019 рр.).
3. Взаємини між Україною та Францією (1991 – 2019 рр.).
4. Україно-німецькі стосунки (1991 – 2019 рр.).
5. Взаємини між Туреччиною та Україною.
6. «Вишеградська четвірка» та Україна.
7. Україна та США.
8. Україно-канадські взаємини (1991 – 2019 рр.)
9. Україно-китайські взаємини (1991 – 2019 рр.)
10. Будапештський меморандум 1994 та його наслідки для України.

Семінарське заняття № 2.

Мета: розглянути основні етапи європейської інтеграції, з'ясувати структуру Європейського Союзу та перспективи її реформування, проаналізувати основні правові акти ЄС.

Ключові слова: Європейська асоціація вільної торгівлі, європейська інтеграція, Європейська комісія, Європейська Рада, Європейський парламент, Європейський Союз, Європейський Суд, Об'єднання вугілля та сталі, Рада Європейського Союзу.

Європейський Союз: історія становлення та сучасний стан

1. Передумови, причини та мета європейської інтеграції.
2. Основні етапи європейської інтеграції.
3. Інституційна структура Європейського Союзу.
4. Основні правові акти Європейського Союзу.

Література :

1. Інституційний розвиток ЄС [Електронний ресурс]: матеріал Урядового порталу. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=243284695&cat_id=223223535&ctime=1266855384301
2. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз : заснування та етапи становлення : Навч. посіб. Київ : Либідь, 2002. 448 с.

3. Круглашов А. М., Озимок І., Астапенко Т. С., Руссу В. В. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття : довідник. Ч. 1. Чернівці, 2010. 212 с.
4. Лепенець К. В. Історичні передумови виходу Великобританіє з ЄС. *Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін.* Харків, 2017. Ч. 2. С. 23 – 27.
5. Лозінська І. А. Великобританія і Євросоюз : минуле та сьогодення BREXIT. *Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін.* Харків, 2017. Ч. 2. С. 41 – 46.
6. Пономарьова К. І. Громадянство ЄС : поняття, основні етапи розвитку і привілеї. *Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін.* Харків, 2017. Ч. 2. С. 174 – 178.
7. Прокоф'єва А. А. Шляхи вирішення «міграційної кризи Європейського Союзу». *Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін.* Харків, 2017. Ч. 2. С. 187–190.
8. Солоненко С. О. Критерії членства на сучасному етапі розвитку Європейського Союзу. *Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін.* Харків, 2017. Ч. 2. С. 252–255.
9. Українська призма : Зовнішня політика 2015. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2016. 166 с.
10. Українська призма : Зовнішня політика 2016. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2017. 204 с.
11. Українська призма : Зовнішня політика 2017. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2018. 232 с.
12. Українська призма : Зовнішня політика 2018. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2019. 258 с.

Контрольні питання:

1. Назвіть основні причини європейської інтеграції?
2. Які передумови забезпечили реалізацію ідеї європейської інтеграції?

3. Які етапи можна виділити в процесі європейської інтеграції?
4. Скільки країн є членами Європейського Союзу?
5. Які основні інституції Європейського Союзу?
6. Які інституції Європейського Союзу мають виконавчі функції?
7. Які зміни в інституційній структурі Європейського Союзу передбачає Лісабонська угода?
8. Що таке «політика сусідства»? Які переваги вона надає країнам-сусідам Європейського Союзу?
9. Якою є процедура вступу до Європейського Союзу?
10. Яким чином міграційна криза вплинула на розвиток ЄС?
11. У чому полягає проблема BREXITу?
12. Чи потрібна ЄС спільна армія?

Теми рефератів:

1. Європейська асоціація вільної торгівлі.
2. Міграційна криза ЄС.
3. BREXIT: сучасний стан та перспективи.
4. Політика сусідства Європейського союзу.
5. Європейський суд з прав людини.

Семінарське заняття № 3.

Мета: розглянути процес європейської інтеграції України, проаналізувати угоду про асоціацію та угоду про зону вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом, окреслити перспективи вступу України до ЄС.

Ключові слова: Європейський Союз, Копенгагенські критерії, політика сусідства, Східне партнерство, Угода про асоціацію, Угода про зону вільної торгівлі, Україна, Чорноморська синергія.

Європейська інтеграція України

1. Правові засади співпраці між Україною та Європейським Союзом.
2. Основні напрямки співпраці між Україною та ЄС.
3. Реалізація політики сусідства ЄС («Східне партнерство», «Чорноморська синергія», Угода про асоціацію, Угода про зону вільної торгівлі).
4. Перспективи вступу України до ЄС.

Література:

1. Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом : політичний, правовий, економічний, інформаційний аспекти : монографія / за заг. ред. В. В. Копійки та М. С. Дорошка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 388 с.

2. Богдан Т. Макроекономічні проблеми торгівельних відносин України з ЄС і нагальні завдання економічної політики. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 1. С. 86–98.
3. Відносини Україна – ЄС [Електронний ресурс] / Міністерство закордонних справ України. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/2822.htm>
4. Дацків І., Пусь Н. Актуальні питання щодо інтеграції України в європейське співтовариство. *Емінак*. 2016. № 3. Т. 2. С. 75–79.
5. Європейські інтеграційні процеси у ХХІ столітті : ключові тенденції, основні виклики та нові можливості : Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. Луцьк, Терен, 2018. 332 с.
6. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС : економічні виклики та нові можливості : наукова доповідь. Київ, 2016. 184 с.
7. Корнєєв В. Хомутенко А. Трансформація фінансового сектору економіки в контексті євро інтеграційних прагнень України. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 1. С. 62–68.
8. Олійник Д. Євроінтеграційні наміри України в контексті активізації економічних, соціальних та екологічних процесів. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 3. С. 197–205.
9. Рябцев Г. Проблеми та перспективи виконання міжнародних зобов'язань України у нафтовій сфері. *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 3–4. Т. 48. С. 120–129.
10. Сидорук Т. В. П'ять років Східного партнерства ЄС : результати та перспективи. *Стратегічні пріоритети*. 2014. № 1. С. 175–180.
11. Суходоля О. Енергетичне співтовариство та Україна : цілі, пріоритети та проблеми співпраці. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 2. С. 13–26.
12. Українська призма : Зовнішня політика 2015. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2016. 166 с.
13. Українська призма : Зовнішня політика 2016. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2017. 204 с.
14. Українська призма : Зовнішня політика 2017. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2018. 232 с.
15. Українська призма : Зовнішня політика 2018. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2019. 258 с.
16. Чижиков В. Зона вільної торгівлі України та ЄС : аналіз потенційних наслідків. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 1. С. 106–111.

Контрольні питання:

1. Які документи регулюють співпрацю між Україною та ЄС?
2. Назвіть основні напрями співпраці між Україною та ЄС?

3. Яким чином реалізується Україною Європейська енергетична хартія?
4. Які переваги та недоліки має угода про асоціацію між Україною та ЄС?
5. Які переваги та недоліки має угода про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС?
6. Що таке «Східне партнерство»?
7. Що таке «Чорноморська синергія»?
8. Які перспективи вступу України до ЄС?
9. Які переваги надав громадянам безвізовий режим з ЄС?

Теми рефератів:

1. Зовнішня торгівля між Україною та ЄС.
2. Співпраця у сфері надання фінансових послуг між Україною та ЄС.
3. Участь України в реалізації Європейської енергетичної хартії.
4. Спільні проекти України та ЄС щодо захисту довкілля.
5. Науково-технічна співпраця Україна – ЄС.

Семінарське заняття № 4.

Мета: охарактеризувати участь України в міжнародних організаціях, визначити переваги та недоліки членства в ООН, СОТ, МВФ, з'ясувати перспективи вступу України до НАТО.

Ключові слова: МВФ, НАТО, ОБСЄ, ООН, СОТ, Україна, ЮНЕСКО.

Участь України в міжнародних організаціях

1. Україна та ООН.
2. Україна та НАТО.
3. Україна та СОТ.
4. Україна та Рада Європи.
5. Співпраця між Україною та МВФ.
6. Участь України у галузевих міжнародних організаціях.

Література:

1. Білоус Л. В. Україна НАТО : до питання історіографії дослідження проблеми. *Прикарпатський вісник НТШ. Думка*. 2014. № 3. С. 108–121.
2. Кучик О. С., Заяць О. А. Зовнішня політика України : Навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 572 с.
3. Макогон Ю. В. Стратегічні інтереси України в ОЧЕС. *Стратегічні пріоритети*. 2008. № 4. С. 193–200.
4. Міжнародні організації : навч. посіб. / Ред. О. С. Кучик. Київ : Знання, 2007. 749 с.
5. НАТО : історія, структура, діяльність, перспективи : навч. посіб. / С. В. Федонюк, В. Й. Лажнік, А. А. Моренчук, Н. І. Романюк ; М-во освіти і науки України ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 258 с.

6. Смільська І. Миротворчість як один з головних напрямків співпраці України та ООН. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2016. № 17. С. 66–72.
7. Смільська І. Співпраця України зі спеціалізованими установами ООН. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2015. № 16. Ч. 1. С. 151–158.
8. Толстов С. Діяльність міжнародних організацій в Україні. Віче. 2015. № 4. С. 11–15.
9. Українська призма : Зовнішня політика 2015. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2016. 166 с.
10. Українська призма : Зовнішня політика 2016. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2017. 204 с.
11. Українська призма : Зовнішня політика 2017. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2018. 232 с.
12. Українська призма : Зовнішня політика 2018. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2019. 258 с.
13. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: Підручник для студ. ВНЗ / Л. Д. Чекаленко. Київ : Либідь, 2006. 710 с.
14. Чиж І. С. Україна в Раді Європи / І. С. Чиж. Київ : Парламентське вид-во, 2001. 384 с.
15. Юрчак М. 25 років співпраці : Фактор НАТО у відносинах України та Європейського Союзу. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2016. № 17. С. 50–57.

Контрольні питання:

1. Коли Україна вступила до ООН?
2. У яких миротворчих операціях ООН брала участь Україна?
3. Що таке Рада Безпеки ООН?
4. Які документи регулюють співпрацю між Україною та НАТО?
5. Які головні напрями роботи СОТ?
6. Які переваги та недоліки вступу України до СОТ?
7. Яким чином реалізуються програми співпраці між Україною та МВФ?
8. Які галузеві міжнародні організації Вам відомі?
9. Назвіть головні напрями співпраці між Україною та Радою Європи.
10. Які перспективи відкриває для України участь в ОЧЕС?

Теми рефератів:

1. Участь України в діяльності ОБСЄ.
2. Україна та Рада Європи.
3. Участь України в діяльності ОЧЕС.
4. Участь України в діяльності ЮНЕСКО.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Виконання модуля самостійної роботи з дисципліни «Україна в Європі та світі» дає можливість більш глибокого вивчення матеріалу, який опрацьовується в модулях лекційних та семінарських занять. Крім того студенти набувають навички творчого пошуку необхідної джерельної бази для розробки питань, на які необхідно знайти відповідь.

Для опрацювання тем модуля самостійної роботи необхідно звернутися до підручників та навчальних посібників, що даються у списку рекомендованої літератури, а також обов'язковим є залучення додаткового матеріалу (наукових статей, спеціалізованих праць з зазначеної теми). Основним способом виконання самостійної роботи є конспектування у окремий зошит, приблизний обсяг 4 – 8 сторінок на тему залежно від її складності та важливості.

Формами контролю отриманих знань є опитування на індивідуальних заняттях, поточні контрольні роботи у вигляді тестових запитань та підсумкова семестрова контрольна робота.

Важливою формою самостійної роботи є написання рефератів. Написання рефератів може стосуватись як окремих питань теми так і певної теми самостійної роботи (приклад: порівняльний аналіз систем вищої освіти в провідних країнах світу). Реферати також можуть бути підготовленні щодо питань семінарських занять, які потребують більш ґрунтовного опрацювання. Захист рефератів відбувається в усній формі на індивідуальному занятті.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Модуль самостійної роботи

Завдання: Підготувати конспект тем передбачених для самостійного вивчення

Тема 1.

Зовнішня політика Київської Русі та Галицько-Волинського князівства

1. Зовнішня політика перших київських князів.
2. Зовнішня політика Володимира Великого та Ярослава Мудрого.
3. Зовнішня політика Володимира Мономаха та Мстислава.
4. Зовнішня політика Галичини та Волині до об'єднання двох князівств.
5. Міжнародна діяльність Галицько-Волинського князівства за часів Данила Галицького.
6. Галицько-Волинська держава на міжнародній арені у другій половині XIII – першій половині XIV століття.

Література:

1. Головка А. Русь у міжнародному житті Європи IX–X ст. Київ : Ін-т історії України НАН України, 1994. 29 с.
2. Гуцало С. Київська Русь-Україна і арабський схід : від перших контактів до розвитку взаємин в умовах незалежності. *Україна та етнокультурне розмаїття Північного Кавказу: Матеріали всеукраїнської наукової конференції, 20 жовтня 2016 р. Біла Церква, 2016. С. 54–60.*
3. Зінченко А. Історія дипломатії : від давнини до початку нового часу. Навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2002. 564 с.
4. Котляр М. Історія дипломатії Південно-Західної Русі. Київ : Ін-т історії України НАН України, 2002. 247 с.
5. Крип'якевич І. П. Галицько-Волинське князівство [Електронний ресурс]. 2-е вид., із змінами і доп. Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1999. 220 с. URL : <http://litopys.org.ua/krypgvol/krypgv.htm>
6. Кучик О. С., Заяць О. А. Зовнішня політика України : Навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 572 с.
7. Овсій І. О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року) : Навч. посібник [Електронний ресурс]. Київ : Либідь, 1999. 240 с. URL : <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-8.html>
8. Чекаленко Л. Д., Федуняк С. Г. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів) : підручник. Київ, ДП «Вид. дім «Персонал»», 2010. 464 с.

Тема 2.

Зовнішня політика України литовсько-польського періоду та Гетьманщини

1. Участь українських земель у зовнішній політиці Литви.
2. Українське козацтво в міжнародних відносинах.
3. Участь України в міжнародних подіях періоду Національної революції (1648 – 1676 рр.).
4. Українські землі у роки Північної війни.

Література:

1. Зінченко А. Історія дипломатії : від давнини до початку нового часу. Навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2002. 564 с.
2. Кучик О. С., Заяць О. А. Зовнішня політика України : Навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 572 с.
3. Леп'явко С. Українське козацтво у міжнародних відносинах (1561 – 1591 рр.). Чернігів : «Сіверянська думка», 1999. 216 с.
4. Овсій І. О. Зовнішня політика України : Від давніх часів до 1944 р. : Навч. посіб. для вузів. Київ : Либідь, 1999. 238 с.
5. Переяславська рада 1654 року (Історіографія та дослідження) / [редкол. П.Сохань, Я.Дашкевич, І.Гирич та ін.]. К. : Смолоскип, 2003. 830 с.
6. Сергійчук В. Іменем Війська Запорозького. Українське козацтво в міжнародних відносинах XVI – XVII ст. Київ : Україна, 1991. 253 с.
7. Чекаленко Л. Д., Федуняк С. Г. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів) : підручник. Київ, ДП «Вид. дім «Персонал»», 2010. 464 с.

Тема 3.

Зовнішня політика України в ХХ столітті

1. «Українське питання» в міжнародних відносинах в роки Першої світової війни.
2. Зовнішня політика Центральної Ради та Гетьманату.
3. Зовнішня політика Директорії УНР та ЗУНР.
4. Становлення зовнішньої політики уряду УССР в 1920-х роках.
5. «Українське питання» в міжнародних відносинах напередодні Другої світової війни.
6. Зовнішня політика УРСР в 1960 – 1980-х роках.

Література:

1. Віднянський С. Закарпаття : від «землі без імені» до власної державності – Карпатської України. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2014. № 13. С. 111–126.

2. Головченко В., Матвієнко В. Історія української дипломатії ХХ століття у постатях. Київ : Київський ун-т, 2001. 266 с.
3. Головченко В. І., Солдатенко В. Ф. Українське питання в роки Першої світової війни: Монографія. Київ : Парламентське вид-во, 2009. 448 с.
4. Дацків І. Варшавський договір 1920 року в історії української дипломатії. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2015. № 16. Ч. 2. С. 105–112.
5. Дацків І. Еволюція українсько-французьких відносин в умовах української революції (1917 – 1921). *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2014. № 13. С. 152–162.
6. Дацків І. Західноукраїнська народна республіка в системі міжнародних відносин (1918 – 1923). *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2015. № 16. Ч. 1. С. 126–131.
7. Дацків І. Міжнародне становище України на початку Першої світової війни. *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія».* 2015. Вип. 1. Ч. 2. С. 190–199.
8. Дацків І. Україна у зовнішній політиці Великобританії в добу національно-визвольних змагань (1917 – 1921). *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2014. № 14. С. 194–204.
9. Кучик О. Україна в зовнішній політиці держав Антанти (1917 – 1920 рр.). Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. 256 с.
10. Кучик О. С., Заяць О. А. Зовнішня політика України : Навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 572 с.
11. Лозинський А. Україна в геополітичних планах Німеччини та Австро-Угорщини напередодні Першої світової війни. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2016. № 18. С. 155–163.
12. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1980–2000 / Авт. : Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та ін. Київ : Либідь, 2001. 624 с.
13. Овсій І. О. Зовнішня політика України : Від давніх часів до 1944 р. : Навч. посіб. для вузів. Київ : Либідь, 1999. 238 с.
14. Сацький П. Українське питання у зовнішньополітичному курсі СРСР на початку 1930-х рр.. *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія».* 2015. Вип. 2. Ч. 2. С. 133–138.
15. Чекаленко Л. Д., Федуняк С. Г. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів) : підручник. Київ, ДП «Вид. дім «Персонал»», 2010. 464 с.

Тема 4.

Взаємини між Україною та країнами Африки

1. Співпраця між Україною та країнами Магрибу.
2. Інтереси України в Південній Африці.
3. Миротворча діяльність України в Африці.

Література:

1. Лажнік В. Й., Лажнік Д. Ю. Регіональні особливості зовнішньої торгівлі товарами України з країнами Африки. *Актуальні проблеми регіональних досліджень : матеріали I міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції*. 2017. С. 205–211.
2. Лахматюк Т. Гуманітарно-культурні зв'язки України та Туніської республіки. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2016. № 18. С. 107–111.
3. Лахманюк Т. Основні тенденції торгівельно-економічної співпраці між Україною та Туніською республікою. *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2016. Вип. 1. Ч. 2. С. 155–158.
4. Лахманюк Т. Співробітництво між Україною і Туніською республікою у політичному вимір. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2016. № 17. С. 152–156.
5. Лахматюк Т. Україна й арабська республіка Єгипет : особливості міждержавних відносин. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2015. № 15. С. 134–143.
6. Макух В. В. Україна і країни Магрибу : реалії та перспективи. *Актуальні питання двохстороннього співробітництва : збірка статей*. Одеса : Фенікс, 2010. 244 с.
7. Мандрик І. П., Андросюк В. В. Міждержавні відносини України та Південно-Африканської республіки. *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія : Міжнародні відносини*. 2009. № 11. С. 137–141.
8. Українська призма : Зовнішня політика 2015. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2016. 166 с.
9. Українська призма : Зовнішня політика 2016. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2017. 204 с.
10. Українська призма : Зовнішня політика 2017. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2018. 232 с.
11. Українська призма : Зовнішня політика 2018. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2019. 258 с.
12. Шаров О. М. Африканський чинник євроінтеграції України. *Стратегічна панорама*. 2016. № 1. С. 57–60.

Тема 5.

Інтереси України в країнах Латинської Америки

1. Українсько-бразильське співробітництво.
2. Співпраця між Україною та Мексикою.
3. Взаємини України з Кубою.
4. Співробітництво між Україною та Аргентиною.

Література:

1. Вакарчук К. В. Зовнішня політика Аргентини у постбіполярний період. *Вісник ОНУ ім. І. Мечникова. Соціологія і політичні науки*. 2018. Т. 23. Вип. 2 (31). С. 115–127.
2. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2004 – 2007). Авторський колектив : С. В. Віднянський, О. М. Горенко, А. Ю. Мартинов (відповідальний редактор), В. В. Піскіжова. Київ : Інститут історії України НАН України, 2014. 394 с.
3. Лажнік В. Й., Подзерук М. О. Зовнішня торгівля товарами між Україною і країнами Латинської Америки. *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія : Міжнародні відносини*. 2008. № 6. С. 79–88.
4. Плевако І. Латиноамериканський вектор зовнішньої політики України на сучасному етапі (на прикладі динаміки торгівельно-економічних відносин з країнами МЕРКОСУР). *Вісник Львівського університету. Серія : міжнародні відносини*. 2011. Вип. 28. С. 38–52.
5. Українська призма : Зовнішня політика 2015. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2016. 166 с.
6. Українська призма : Зовнішня політика 2016. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2017. 204 с.
7. Українська призма : Зовнішня політика 2017. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2018. 232 с.
8. Українська призма : Зовнішня політика 2018. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2019. 258 с.

Тема 6.

Співпраця між Україною та країнами Азії

1. Інтереси України на Близькому та Середньому Сході.
2. Взаємини України з Індією та Пакистаном.
3. Співпраця України з країнами Центральної Азії.
4. Інтереси України у Південно-Східній Азії.

Література:

1. Азійський напрямок зовнішньої політики України : проблеми і перспективи. Київ : НІСД, 2008. 220 с.
2. Аудит зовнішньої політики : Україна – Китай / Гончарук А. З. та ін.. Київ, 2016. – 61 с.
3. Білоконь О. Особливості сучасного етапу розвитку україно-китайських наукових зв'язків. *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2015. Вип. 2. Ч. 2. С. 205–209.
4. Воротнюк М. Аудит зовнішньої політики : Україна – Туреччина. Київ, 2016. 32 с.
5. Гончарук А. З., Парахонський Б. О. Азіатський вектор зовнішньої політики України : новий прагматизм. *Стратегічні пріоритети*. 2011. № 2 (19). С. 168–176.
6. Замікула М. Політика безпеки та оборони Турецької республіки та її вплив на безпекову ситуацію у близькосхідно-чорноморському просторі. *Стратегічні пріоритети*. 2017. № 4. С. 169–179.
7. Кобзаренко А. М. Проблеми та перспективи україно-індійських відносин *Стратегічні пріоритети*. 2011. № 4 (21). С. 156–160.
8. Кобзаренко А. М. Розвиток українсько-індійських відносин у контексті пріоритетів зовнішньої політики Республіки Індія. *Стратегічні пріоритети*. 2014. № 1 (30). С. 181–186.
9. Лахманюк Т. Основні тенденції торгівельно-економічної співпраці між Україною й Ісламською республікою Пакистан (1991 – 2014). *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2017. Вип. 2. Ч. 2. С. 138–142.
10. Лахманюк Т. Співробітництво між Україною й Ісламською республікою Пакистан у політичному вимірі (1991 – 2013). *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2017. Вип. 1. Ч. 2. С. 56–60.
11. Лахманюк Т. Україна і Турецька республіка : шляхи співробітництва. *Україна – Європа – Світ. Науковий збірник*. 2012. № 9. С. 140–145.
12. Лахманюк Т. Україна й Ісламська республіка Афганістан : шляхи співробітництва. *Україна – Європа – Світ. Науковий збірник*. 2013. № 11. С. 125–130.
13. Лахманюк Т. Україна й Ісламська республіка Іран : шляхи співробітництва. *Україна – Європа – Світ. Науковий збірник*. 2012. № 10. С. 202–207.
14. Лахманюк Т. Україна й Ісламська республіка Пакистан : науково-технічне та гуманітарно-культурницьке співробітництво (1991 – 2013). *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2018. Вип. 1. Ч. 2. С. 39–42.
15. Макух В. В. Україна і країни Південно-Східної Азії : перспективи розвитку співробітництва. *Зовнішні справи*. 2011. № 1. С. 14–16.

16. Пріоритетні питання політики України щодо країн Азії. Аналітична доповідь. Київ : НІСД, 2011. 46 с.
17. Українська призма : Зовнішня політика 2015. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2016. 166 с.
18. Українська призма : Зовнішня політика 2016. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2017. 204 с.
19. Українська призма : Зовнішня політика 2017. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2018. 232 с.
20. Українська призма : Зовнішня політика 2018. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2019. 258 с.
21. Швед В. Стратегічні та безпекові питання у країнах Затоки та Близькосходному регіоні у контексті історичного розвитку. *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 3–4. Т. 48. С. 57–64.

Тема 7.

Договори Європейського Союзу

1. Паризька угода (1951 р.) та Римські договори (1957 р.).
2. Шенгенська угода (1985 р.) та Єдиний Європейський Акт (1986 р.).
3. Маастрихтська угода (1992 р.) Амстердамська угода (1997 р.), Ніццький договір (2001 р.).
4. Лісабонська угода та її вплив на процес реформування ЄС.

Література:

1. Березовська І. А., Лисенко О. М. Лісабонський договір як правова основа для регулювання зовнішніх зносин Європейського Союзу. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 1. С. 307–311.
2. Кернз В. Вступ до права Європейського Союзу : Навч. посіб. / Пер. з англ. В. С. Ісакович. Київ : Знання, 2002. 381 с.
3. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз : заснування та етапи становлення : Навч. посіб. Київ : Либідь, 2002. 448 с.
4. Право Європейського Союзу / за ред. В. І. Муравйова. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 704 с.
5. Римська декларація ЄС : нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол. : А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін. Харків, 2017. Ч. 2. 444 с.
6. Смирнова К. В. Вплив Лісабонського договору на систему джерел права Європейського Союзу. *Європейські студії і право. Електронне наукове фахове видання* 2011. № 3. [Електронний ресурс]. URL :

Тема 8. **Глобалізація і сучасний світ**

1. Політика вестернізації у культурі. Культурний синкретизм та ренесанс культур Сходу.
2. Співвідношення процесів сакралізації та секуляризації у сучасному світі.
3. Релігійне відродження початку XXI століття та загроза глобальних релігійних протистоянь.
4. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення.

Література:

1. Астаф'єв А. О. Українська культура : між інноваційною глобалізацією та «повторною колонізацією». *Стратегічні пріоритети*. 2015. №1. С. 120–124.
2. Бауман З. Глобализация. Последствия для человека и общества. Москва : Изд-во «Весь мир», 2004. 188 с.
3. Белл Д.Иноземцев В. Л. Эпоха разобщенности : Размышления о мире XXI века. Москва : центр исследований постиндустриального общества, 2007. 304 с.
4. Іщенко А. Ю. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти : перспективи для України. *Стратегічні пріоритети*. 2014. № 4. С. 98–101.
5. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності : виклики глобалізації : Монографія. Житомир, Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2009. 558 с.
6. Мерніков Г. І., Шевцова А. І. Розбудова української державності в умовах глобалізації та євроінтеграції. *Стратегічна панорама*. 2015. № 1. С. 67–75.
7. Многоликая глобализация. Культурное разнообразие в современном мире / под ред. П. Бергера, С. Хантингтона ; Пер. с англ. В. В. Сапова под ред. М. М. Лебедевой. Москва : Аспект Пресс, 2004. 379 с.
8. Пеллагеша Н. Україна у смислових війнах постмодерну : трансформація української національної ідентичності в умовах глобалізації. Київ : НІСД, 2008. 288 с.
9. Шаров О. Місце України в глобальній економічній системі : потенціал та перспективи. *Стратегічні пріоритети*. 2017. № 2. С. 4–19.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

В кожному тесті оберіть одну правильну відповідь.

1. В якому році було укладено договір Олега з Візантією:
а) 907; б) 912; в) 941; г) 944.
2. З якою державою князь Олег змагався за контроль над східнослов'янськими племенами:
а) Волзькою Булгарією; б) Арабським халіфатом; в) Хазарським каганатом.
3. Хто першим з правителів Київської Русі був охрещений:
а) Аскольд; б) Ігор; в) Ольга; г) Володимир.
4. В якому році князь Ігор уклав договір з Візантією:
а) 907; б) 912; в) 941; г) 944.
5. Які племена були головною загрозою для південноруських земель за часів князя Ігоря:
а) гуни; б) печеніги; в) половці; г) монголо-татари.
6. В якому році княгиня Ольга встановила дипломатичні відносини зі Священною Римською імперією німецької нації:
а) 955; б) 957; в) 959; г) 964.
7. Яку державу зруйнував князь Святослав:
а) Візантійську імперію; б) Хазарський каганат; в) Угорське королівство.
8. За контроль над якою державою змагався з Візантією князь Святослав:
а) Хазарським каганатом; б) Угорським королівством; в) Болгарським царством.
9. Християнізація Київської Русі була здійснена у:
а) 980; б) 988; в) 990; г) 998.
10. Який князь першим приєднав Червону Русь до Київської Русі:
а) Святослав; б) Володимир Святий; в) Ярослав Мудрий; г) Володимир Мономах.
11. З якою державою князь Володимир Великий уклав торгівельну угоду «на вічні часи»:
а) Візантійською імперією; б) Німецькою імперією; в) Волзькою Булгарією.
12. Майбутній король якої країни був на службі у Володимира Великого:
а) Англії; б) Данії; в) Норвегії; г) Швеції.
13. Якого київського князя вважали «тестем Європи»:
а) Володимира Великого; б) Ярослава Мудрого; в) Володимира Мономаха; г) Данила Галицького.
14. Яка донька Ярослава Мудрого стала королевою Франції:
а) Анастасія; б) Ганна; в) Єлизавета.
15. Які кочові племена переміг Ярослав Мудрий:
а) ясів; б) печенігів; в) торків; г) половців.
16. З якою державою Ярослав Мудрий воював за Червону Русь:

- а) Угорським королівством; б) Польським королівством; в) Литовським князівством; г) Німецькою імперією.
17. Який князь уславився боротьбою з половцями:
а) Ізяслав; б) Ярослав Мудрий; в) Володимир Мономах; г) Данило Галицький.
18. Хто був одружений з донькою англійського короля Гарольда II Гітою:
а) Ярослав Мудрий; б) Всеволод Ярославич; в) Володимир Мономах; г) Мстислав.
19. Останній князь об'єднаної Київської Русі:
а) Володимир Мономах; б) Мстислав Великий; в) Роман Мстиславович; г) Данило Галицький.
20. Який князь об'єднав Галичину та Волинь у єдине князівство:
а) Данило Галицький; б) Ярослав Осмомисл; в) Роман Мстиславович; г) Лев I.
21. З якими державами Данило Галицький воював за батьківську спадщину:
а) Угорщиною та Польщею; б) Польщею та Литвою; в) Угорщиною та Чехією; г) Угорщиною та Литвою.
22. В якому році відбулась битва на р. Калці:
а) 1205; б) 1223; в) 1237; г) 1240.
23. В якому році монголо-татари захопили Київ:
а) 1205; б) 1223; в) 1237; г) 1240.
24. Коли Данило Галицький став королем:
а) 1245; б) 1253; в) 1255; г) 1257.
25. Який син Данила галицького був литовським князем:
а) Лев; б) Шварно; в) Роман; г) Мстислав.
26. Який князь приєднав Закарпаття до Галицько-Волинського князівства:
а) Роман Мстиславович; б) Данило Галицький; в) Ярослав Осмомисл; г) Лев Данилович.
27. Який литовський князь приєднав українські землі:
а) Міндовг; б) Гедимін; в) Ольгерд; г) Ягайло.
28. В якому році Польща окупувала Галичину:
а) 1345; б) 1385; в) 1340; г) 1349.
29. В якому році була укладена Кревська унія:
а) 1385; б) 1413; в) 1569; г) 1596.
30. У якому році відбулася битва на річці Ворсклі:
а) 1223; б) 1399; в) 1480; г) 1648.
31. Який литовський князь отримав вихід до Чорного моря:
а) Гедимін; б) Ягайло; в) Ольгерд; г) Вітовт.
32. Коли було укладено Люблінську унію:
а) 1385; б) 1401; в) 1569; г) 1596.
33. З ім'ям якого козацького ватажка пов'язані найбільші морські походи проти Османської імперії:
а) Іван Сірко; б) Богдан Хмельницький; в) Петро Сагайдачний.

34. Коли відбулась Хотинська битва:
а) 1619; б) 1620; в) 1621; г) 1622.
35. В якому році Богдан Хмельницький прийняв протекторат Османської імперії:
а) 1648; б) 1649; в) 1650; г) 1654.
36. В якому році укладена Переяславська угода:
а) 1649; б) 1654; в) 1657; г) 1686.
37. З якою державою Іван Виговський уклав Гадяцький договір:
а) Московське царство; б) Османська імперія; в) Кримське ханство; г) Річ Посполита.
38. Військо якої держави зазнало поразки від козаків під Конотопом:
а) Московське царство; б) Османська імперія; в) Кримське ханство; г) Річ Посполита.
39. Які держави уклали між собою Андрусівське перемир'я:
а) Московське царство та Османська імперія; б) Османська імперія та Річ Посполита; в) Кримське ханство та Річ Посполита; г) Річ Посполита та Московське царство.
40. Де відбулася вирішальна битва Північної війни:
а) на Жовтих водах; б) під Полтавою; в) під Нарвою; г) під Бородіно.
41. Під протекторатом якої держави мала перебувати Україна згідно конституції Пилипа Орлика:
а) Польщі; б) Швеції; в) Австрії; г) Пруссії.
42. Коли розпочалась Перша світова війна:
а) 1905; б) 1914; в) 1939; г) 1941.
43. Яка країна не входила до складу Антанти:
а) Австро-Угорська імперія; б) Франція; в) Російська імперія; г) Румунія.
44. Коли було підписано Брестський мир між Центральною Радою та Німеччиною:
а) 1917; б) 1918; в) 1919; г) 1920.
45. В якому році Крим було вперше приєднано до України:
а) 1917; б) 1918; в) 1919; г) 1920.
46. Коли була підписана Варшавська угода:
а) 1917; б) 1918; в) 1919; г) 1920.
47. В якому році було підписано Ризький мир:
а) 1918; б) 1919; в) 1920; г) 1921.
48. Коли було утворено СРСР:
а) 1917; б) 1919; в) 1920; г) 1922.
49. В якому році західноукраїнські землі увійшли до складу СРСР:
а) 1917; б) 1939; в) 1941; г) 1945.
50. В якому році до СРСР було приєднано Бессарабію та Буковину:
а) 1919; б) 1939; в) 1940; г) 1945.
51. До складу якої держави входило Закарпаття:
а) Румунія; б) Польща; в) Чехословаччина; г) Молдова.
52. Яка держава окупувала Карпатську Україну у 1939 році:

- а) Польща; б) Німеччина; в) Угорщина; г) СРСР.
53. В якому році Німеччина напала на СРСР:
а) 1939; б) 1941; в) 1945; г) 1954.
54. Коли Закарпаття було приєднано до СРСР:
а) 1939; б) 1941; в) 1944; г) 1945.
55. В якому році до складу УРСР включено Кримську область:
а) 1918; б) 1939; в) 1945; г) 1954.
56. В якому році Україну стала членом ООН:
а) 1945; б) 1991; в) 1995; г) 2000.
57. В якому році Україну було проголошено незалежною державою:
а) 1990; б) 1991; в) 1992; г) 2000.
58. Коли відбувся референдум на підтвердження незалежності України:
а) 16 липня 1990; б) 1 березня 1991; в) 1 грудня 1991; г) 28 червня 1996.
59. Яка країна першою визнала незалежність України:
а) Польща; б) Росія; в) США; г) Чехія.
60. В якому році було підписано договір про розвиток дружби та партнерства з США:
а) 1991; б) 1994; в) 2004; г) 2010.
61. В якому році було підписано Хартію про стратегічне партнерство між Україною та США:
а) 1991; б) 1992; в) 1997; г) 2008.
62. В якому році було підписано Будапештський меморандум:
а) 1991; б) 1994; в) 2008; г) 2010.
63. Членом якої міжнародної організації не є Україна:
а) ООН; б) НАТО; в) ОБСЄ; г) МВФ.
64. Коли було створено ГУАМ:
а) 1992; б) 1997; в) 2000; г) 2004.
65. В якому році Україна стала членом Ради Європи:
а) 1991; б) 1995; в) 1999; г) 2004.
66. В якому році Україна стала членом Світової організації торгівлі:
а) 1991; б) 2004; в) 2008; г) 2010.
67. В якому році Україна стала членом Організації чорноморського економічного співробітництва:
а) 1992; б) 1996; в) 2011; г) 2004.
68. В якому році засновано Співдружність незалежних держав:
а) 1991; б) 1992; в) 2000; г) 2001.
69. Україна є членом ОБСЄ з:
а) 1991; б) 1995; в) 2000; г) 2011.
70. В якому році було засновано НАТО:
а) 1949; б) 1954; в) 1957; г) 1985.
71. Скільки країн-членів в НАТО:
а) 24; б) 28; в) 20; г) 29.
72. В якому році була підписана Хартія про особливе партнерство з НАТО:

- а) 2004; б) 1997; в) 2010; г) 1992.
73. В якому році Україна головувала в ОБСЄ:
а) 2010; б) 2011; в) 2012; г) 2013.
74. З якою країною Україна немає делімітованого морського кордону:
а) Румунія; б) Росія; в) Туреччина; г) Молдова.
75. З якою країною Україна вирішувала питання делімітації морського кордону у міжнародному суді ООН:
а) Румунія; б) Росія; в) Туреччина; г) Молдова.
76. У якому році Україна отримала статус країни з ринковою економікою:
а) 2000; б) 2004; в) 2005; г) 2013.
77. В якому році Україна стала членом МВФ:
а) 1991; б) 1992; в) 2012; г) 2013.
78. В якому році була підписана Угода про зону вільної торгівлі між Україною та Канадою:
а) 2014; б) 2015; в) 2016; г) 2018.
79. Яка країна не бере участь у Нормандському форматі врегулювання конфлікту на Донбасі:
а) Німеччина; б) Велика Британія; в) Франція.
80. Яка країна сприяє здійсненню реформи децентралізації в Україні:
а) Німеччина; б) Велика Британія; в) Франція; г) Італія.
81. Роком Японії в Україні був:
а) 2015; б) 2016; в) 2017; г) 2018.
82. У якій сфері спостерігається найбільша співпраця між Україною та Канадою:
а) енергетичній; б) науковій; в) військово-технічній; г) сільськогосподарській.
83. Хто був ідеологом створення Сполучених Штатів Європи:
а) У. Черчіль; б) Р. Шуман; в) Ж. Моне; г) К. Аденауер.
84. В якому році створено Європейське об'єднання вугілля та сталі:
а) 1950; б) 1951; в) 1954; г) 1957.
85. Яка країна не була засновницею Європейського об'єднання вугілля та сталі:
а) Італія; б) Великобританія; в) Люксембург; г) Бельгія.
86. Коли було засноване Європейське економічне співтовариство:
а) 1992; б) 1957; в) 1951; г) 2002.
87. В якому році було створено Європейський Союз:
а) 1951; б) 1957; в) 1992; г) 2004.
88. В якому році були перші прямі вибори до Європейського парламенту:
а) 1957; б) 1972; в) 1979; г) 1988.
89. На скільки років обирають Європейський парламент:
а) 7; б) 2; в) 5; г) 4.
90. Назвіть вищий політичний орган Європейського Союзу:
а) Європейська Рада; б) Рада ЄС; в) Європейська комісія; г) Європейський парламент.

91. Скільки країн є членами ЄС:
а) 25; б) 27; в) 12; г) 28.
92. Яка країна приєдналась до ЄС у 2013 році:
а) Чорногорія; б) Хорватія; в) Сербія; г) Македонія.
93. Який договір започаткував Європейський Союз:
а) Паризький; б) Римський; в) Маастрихтський; г) Лісабонський.
94. Який договір запровадив спільне громадянство Європейського Союзу:
а) Паризький; б) Римський; в) Амстердамський; г) Лісабонський.
95. Який договір змінив Конституцію Європейського Союзу:
а) Паризький; б) Римський; в) Амстердамський; г) Лісабонський.
96. В якому році створено «Спільний ринок» Європейського Союзу:
а) 1951; б) 1957; в) 1993; г) 2014.
97. В якому році створено Європейську асоціацію вільної торгівлі:
а) 1957; б) 1960; в) 1992; г) 2014.
98. Яку назву мають критерії вступу до Європейського Союзу:
а) Амстердамські; б) Копенгагенські; в) Паризькі; г) Маастрихтські.
99. Хто очолює Європейську Раду:
а) президент; б) канцлер; в) спікер; г) генеральний секретар.
100. Головним виконавчим органом Європейського Союзу є:
а) Європейська Рада; б) Рада ЄС; в) Європейська комісія; г) Комітет регіонів.
101. Якою є кількість депутатів Європейського парламенту у відповідності до Лісабонської угоди:
а) 450; б) 732; в) 736; г) 751.
102. Коли було підписано Угоду про партнерство і співробітництво між Україною та Європейським Союзом:
а) 1991; б) 1994; в) 1998; г) 2005.
103. В якому році було започатковано проект ЄС «Східне партнерство»:
а) 1991; б) 2004; в) 2009; г) 2010.
104. В якому році було започатковано проект ЄС «Чорноморська синергія»:
а) 2002; б) 2008; в) 2010; г) 2004.
105. Коли було парафровано Угоду про асоціацію між Україною та ЄС:
а) 19 липня 2012; б) 29 листопада 2013; в) 21 березня 2014; г) 27 червня 2014.
106. Угоду про асоціацію між Україною та ЄС було підписано:
а) 2010; б) 2012; в) 2013; г) 2014.
107. Угода про асоціацію між Україною та ЄС набула чинності у :
а) 2014; б) 2015; в) 2016; г) 2017.
108. Угоду про зону вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом було підписано:
а) 2008; б) 2010; в) 2012; г) 2014.
109. У якому році було запроваджено безвізовий режим між Україною та ЄС:

- а) 2014; б) 2015; в) 2016; г) 2017.
110. В якому році Україна приєдналась до Болонського процесу:
а) 1991; б) 1999; в) 2005; г) 2010.
111. В якій країні Африки Україна здійснювала миротворчу місію:
а) Ліберія; б) Бурунді; в) Єгипет; г) Алжир.
112. У якій африканській країні розпочала миротворчу місію Україна в 2019 році:
а) Лівія; б) Конго; в) Малі; г) Сомалі.
113. Яка з країн Африки є найбільшим торговельним партнером України:
а) Лівія; б) Нігерія; в) Єгипет; г) Алжир.
114. В якому році Україна отримала статус держави-спостерігача при Африканському Союзі:
а) 2014; б) 2015; в) 2016; г) 2017.
115. З якою країною Латинської Америки Україна співпрацює у космічній галузі:
а) Мексика; б) Бразилія; в) Аргентина; г) Куба.
116. Яка країна Латинської Америки допомагає у подоланні наслідків Чорнобильської катастрофи:
а) Мексика; б) Бразилія; в) Аргентина; г) Куба.
117. В якому році Україна отримала статус спостерігача в Тихоокеанському Альянсі:
а) 2014; б) 2015; в) 2016; г) 2017.
118. Яка країна є головним торговельним партнером Україні в Азії:
а) Японія; б) Китай; в) Південна Корея; г) Сінгапур.
119. Яка країна є головним інвестором української економіки:
а) США; б) Німеччина; в) Франція; г) Кіпр.
120. З якою з перелічених країн Україна створила зону вільної торгівлі:
а) Японія; б) Китай; в) Південна Корея; г) Канада.
121. Яка країна є головним торговельним партнером України в ЄС:
а) Велика Британія; б) Франція; в) Італія; г) Німеччина.
122. Яка країна Латинської Америки першою визнала незалежність України:
а) Мексика; б) Бразилія; в) Аргентина; г) Куба.
123. В якому році Росія анексувала Крим:
а) 2014; б) 2015; в) 2016; г) 2017.
124. В якому році було створено «Нормандський формат»:
а) 2014; б) 2015; в) 2016; г) 2017.
125. В якому році було започатковано «Мінський процес»:
а) 2014; б) 2015; в) 2016; г) 2017.
126. В якому місті розташовано штаб-квартиру ООН:
а) Нью-Йорк; б) Брюссель; в) Страсбург; г) Париж.
127. В якому місті розташовано штаб-квартиру НАТО:
а) Нью-Йорк; б) Брюссель; в) Страсбург; г) Париж.
128. Яка країна блокує співробітництво Україна-НАТО:

- а) Німеччина; б) Італія; в) Угорщина; г) Румунія.
129. Яка країна реалізує проект «Економічний пояс великого Шовкового шляху»:
а) Японія; б) Росія; в) Китай; г) Індія.
130. Яка країна розробила «План Маршала для України»:
а) Угорщина; б) Литва; в) Естонія; г) Румунія.
131. З якою країною Україна прагне укласти Угоду про зону вільної торгівлі:
а) Туреччиною; б) Ліваном; в) Сирією; г) Іраком.
132. В якій сфері відбувається співпраця між Україною та Австралією.
а) ядерній енергетиці; б) освіті; в) медицині; г) сільському господарстві.
133. Яка близькосхідна країна інвестує в сільське господарство України:
а) Саудівська Аравія; б) ОАЕ; в) Катар; г) Йорданія.
134. з якою близькосхідною країною Україна має угоду про співпрацю в освоєнні космосу:
а) Саудівська Аравія; б) ОАЕ; в) Катар; г) Йорданія.
135. В якому році створено підприємницький альянс «Україна-Мексика»:
а) 2016; б) 2017; в) 2018; г) 2019.
136. Якій країні Україна надала допомогу у боротьбі з голодом у 2018 році:
а) Саудівська Аравія; б) ОАЕ; в) Сомалі; г) Єменський Республіці.
137. З якою близько східною країною у 2018 році Україна підписала Угоду про створення Спільної комісії з економічного, торговельного і технічного співробітництва:
а) Саудівська Аравія; б) ОАЕ; в) Катар; г) Йорданія.
138. Яка країна надає найбільшу військову допомогу Україні:
а) Франція; б) США; в) Німеччина; г) Литва.
139. Яка країна допомагає Україні боротися з наслідками аварії на ЧАЕС:
а) Франція; б) ОАЕ; в) Польща; г) Йорданія.
140. Яка країна сприймає культурну дипломатію як головний напрям своєї співпраці з Україною:
а) Росія; б) США; в) Німеччина; г) Франція.
141. Яка країна розробила ініціативу «Україна 2027»:
а) Польща; б) Литва; в) Швеція; г) Німеччина.
142. Яка країна Європи має найбільше українських трудових мігрантів:
а) Португалія; б) Італія; в) Чехія; г) Польща.
143. З якою країною Південно-Східної Азії є найбільшим торговельним партнером України:
а) Індонезія; б) Малайзія; в) Сінгапур; г) Лаос.
144. Найбільшим імпортером Українських продуктів харчування у 2018 році стала:
а) Індія; б) Індонезія; в) Китай; г) Німеччина.
145. В якому році Україну обрано до складу Економічної та Соціальної ради ООН:

а) 2016; б) 2017; в) 2018; г) 2019.

146. В якому році Україна приєдналася до Стратегії низьковуглецевого розвитку:

а) 2004; б) 2011; в) 2016; г) 2018.

147. З якою країною у 2019 році Україна створила зону вільної торгівлі:

а) Туреччина; б) Ізраїль; в) Китай; г) Великобританія.

148. В якому році було створено G20:

а) 1991; б) 1999; в) 2016; г) 2019.

149. Коли була підписана Паризька кліматична угода:

а) 2014; б) 2015; в) 2016; г) 2017.

150. Яка міжнародна організація сприяє утвердженню миру на Сході України:

а) ОЧЕС; б) ГУАМ; в) ОБСЄ; г) МАГАТЕ.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Зовнішня політика Київської Русі.
2. Зовнішня політика Галицько-Волинського князівства.
3. Участь українських земель у зовнішній політиці Литви.
4. Українське козацтво в міжнародних відносинах.
5. Участь України в міжнародних подіях періоду Національної революції (1648 – 1676 рр.).
6. «Українське питання» в міжнародних відносинах в роки Першої світової війни.
7. Зовнішня політика Центральної Ради та Гетьманату.
8. Зовнішня політика Директорії УНР та ЗУНР.
9. «Українське питання» в міжнародних відносинах напередодні Другої світової війни.
10. Зовнішня політика УРСР в 1960 – 1980-х рр.
11. Міжнародне визнання України.
12. Проблема врегулювання кордонів.
13. Участь України в інтеграційних процесах на пострадянському просторі.
14. Європейський напрямок зовнішньої політики України.
15. Стратегічне партнерство з США.
16. Співпраця України з країнами Латинської Америки.
17. Україна та країни Африки.
18. Співпраця України з країнами Азії.
19. Україна та ООН.
20. Україна та НАТО.
21. Україна та СОТ.
22. Співпраця між Україною та МВФ.
23. Участь України в галузевих міжнародних організаціях.
24. Передумови, причини та мета європейської інтеграції.
25. Основні етапи європейської інтеграції.
26. Інституційна структура Європейського Союзу.
27. Основні правові акти Європейського Союзу.
28. Правові засади співпраці між Україною та Європейським Союзом.
29. Механізм вступу до Європейського Союзу. Копенгагенські критерії.
30. Основні напрямки співпраці між Україною та ЄС.
31. Політика сусідства ЄС.
32. «Східне партнерство»
33. «Чорноморська синергія».
34. Перспективи вступу України до ЄС.
35. Основні риси глобалізації.
36. Вплив глобалізації на політичний устрій світу: між інтеграцією та збереженням національних держав.
37. Глобалізація світової економіки.

38. Релігійне відродження початку ХХІ століття та загроза глобальних релігійних протистоянь.
39. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення.
40. Українська культура між Сходом та Заходом. Тенденції розвитку культури в ХХІ столітті.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азійський напрямок зовнішньої політики України : проблеми і перспективи. Київ : НІСД, 2008. 220 с.
2. Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом : політичний, правовий, економічний, інформаційний аспекти : монографія / за заг. ред. В. В. Копійки та М. С. Дорошка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 388 с.
3. Астаф'єв А. О. Українська культура : між інноваційною глобалізацією та «повторною колонізацією». *Стратегічні пріоритети*. 2015. №1. С. 120–124.
4. Аудит зовнішньої політики : Україна – Китай / Гончарук А. З. та ін.. Київ, 2016. – 61 с.
5. Балюк Н. В. Еволюція європейської інтеграції у сфері зовнішньої політики та політики безпеки. *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія : Міжнародні відносини*. 2009. № 3. С. 13–17.
6. Бауман З. Глобализация. Последствия для человека и общества. Москва : Изд-во «Весь мир», 2004. 188 с.
7. Белл Д.Иноземцев В. Л. Эпоха разобщенности : Размышления о мире XXI века. Москва : центр исследований постиндустриального общества, 2007. 304 с.
8. Березовська І. А., Лисенко О. М. Лісабонський договір як правова основа для регулювання зовнішніх зносин Європейського Союзу. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 1. С. 307–311.
9. Білоконь О. Особливості сучасного етапу розвитку українсько-китайських наукових зв'язків. *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2015. Вип. 2. Ч. 2. С. 205–209.
10. Білоус Л. В. Україна НАТО : до питання історіографії дослідження проблеми. *Прикарпатський вісник НТШ. Думка*. 2014. № 3. С. 108–121.
11. Богдан Т. Макроекономічні проблеми торгівельних відносин України з ЄС і нагальні завдання економічної політики. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 1. С. 86–98.
12. Бондик О. Правові засади становлення та розвитку зовнішньої політики незалежної України (1991 – 2000) *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2015. № 2. С. 4–11.
13. Бородавка О. Шляхи досягнення глобальної безпеки та стабільності у політичній думці США : чинник України. *Стратегічні пріоритети*. 2015. № 4. С. 5–12.
14. Вакарчук К. В. Зовнішня політика Аргентини у постбіполярний період. *Вісник ОНУ ім. І. Мечникова. Соціологія і політичні науки*. 2018. Т. 23. Вип. 2 (31). С. 115–127.
15. Васишин С. Історичні передумови та періодизація розвитку сучасних україно-білоруських відносин (1991 – 2014). *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2016. № 17. С. 143–151.

16. Віднянський С. Закарпаття : від «землі без імені» до власної державності – Карпатської України. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2014. № 13. С. 111–126.
17. Віднянський С. Українсько-угорські відносини : проблемні питання та роль історичної науки. *Стратегічні пріоритети.* 2018. № 1. С. 16–25.
18. Воротнюк М. Аудит зовнішньої політики : Україна – Туреччина. Київ, 2016. 32 с.
19. Головка А. Русь у міжнародному житті Європи IX–X ст. Київ : Ін-т історії України НАН України, 1994. 29 с.
20. Головченко В., Матвієнко В. Історія української дипломатії ХХ століття у постатях. Київ : Київський ун-т, 2001. 266 с.
21. Головченко В. І., Солдатенко В. Ф. Українське питання в роки Першої світової війни: Монографія. Київ : Парламентське вид-во, 2009. 448 с.
22. Гончарук А. З., Парахонський Б. О. Азіатський вектор зовнішньої політики України : новий прагматизм. *Стратегічні пріоритети.* 2011. № 2. С. 168–176.
23. Горбулін В., Шеховцов В., Шеховцов А. Україно-канадський ракетно-космічний комплекс «Циклон – 4М» : шляхи створення та очікувані результати. *Стратегічні пріоритети.* 2018. № 2. С. 47–54.
24. Грубінко А. Велика Британія в системі європейської зовнішньої і безпекової політики (1991 – 2016 рр.) Київ, Ін-т історії НАНУ, 2017. 640 с.
25. Грубінко А. Участь Великої Британії у Східноєвропейській політиці Європейського Союзу (1990 – 2016 рр.) *Емінак.* 2016. № 3. Т. 2. С. 60–64.
26. Гуцал С. А. Відносини України та Німеччини : пріоритети, проблеми, перспективи. *Стратегічні пріоритети.* 2011. № 4. С. 148–155.
27. Гуцало С. Київська Русь-Україна і арабський схід : від перших контактів до розвитку взаємин в умовах незалежності. *Україна та етнокультурне розмаїття Північного Кавказу: Матеріали всеукраїнської наукової конференції, 20 жовтня 2016 р. Біла Церква, 2016. С. 54–60.*
28. Дацків І. Варшавський договір 1920 року в історії української дипломатії. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2015. № 16. Ч. 2. С. 105–112.
29. Дацків І. Еволюція українсько-французьких відносин в умовах української революції (1917 – 1921). *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2014. № 13. С. 152–162.
30. Дацків І. Західноукраїнська народна республіка в системі міжнародних відносин (1918 – 1923). *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2015. № 16. Ч. 1. С. 126–131.

31. Дацків І. Міжнародне становище України на початку Першої світової війни. *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2015. Вип. 1. Ч. 2. С. 190–199.
32. Дацків І. Україна у зовнішній політиці Великобританії в добу національно-визвольних змагань (1917 – 1921). *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2014. № 14. С. 194–204.
33. Дацків І., Пусь Н. Актуальні питання щодо інтеграції України в європейське співтовариство. *Емінак*. 2016. № 3. Т. 2. С. 75–79.
34. Донченко Є. Україна в східноєвропейській політиці Франції (1991–2009). *Міжнародні зв'язки України : наукові пошуки та знахідки*. 2010. Вип. 19. С. 277–284.
35. Європейські інтеграційні процеси у ХХІ столітті : ключові тенденції, основні виклики та нові можливості : Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. Луцьк, Терен, 2018. 332 с.
36. Замікула М. Політика безпеки та оборони Турецької республіки та її вплив на безпечову ситуацію у близькосхідно-чорноморському просторі. *Стратегічні пріоритети*. 2017. № 4. С. 169–179.
37. Зінченко А. Історія дипломатії : від давнини до початку нового часу. Навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2002. 564 с.
38. Зовнішня політика України – 2010 : стратегічні оцінки, прогнози і пріоритети. Щорічник / За ред. Г. М. Перепелиці. Київ : ВД «Стилос», 2011. 352 с.
39. Зовнішня політика України – 2011 : стратегічні оцінки, прогнози і пріоритети. Щорічник / За ред. Г. М. Перепелиці. Київ : ВД «Стилос», 2012. 384 с.
40. Зовнішня політика України – 2012 : стратегічні оцінки, прогнози і пріоритети. Щорічник / За ред. Г. М. Перепелиці. Київ : ВД «Стилос», 2013. 304 с.
41. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2004 – 2007). Авторський колектив : С. В. Віднянський, О. М. Горенко, А. Ю. Мартинов (відповідальний редактор), В. В. Піскіжова. Київ : Інститут історії України НАН України, 2014. 394 с.
42. Іванов М. Динаміка україно-словацьких міждержавних відносин на сучасному етапі *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 2. Т. 47. С. 39–46.
43. Івченко О. Г. Україна в системі міжнародних відносин : історична ретроспектива та сучасний стан / О. Г. Івченко. Київ : «РІЧУАННП», 1997. 688 с.
44. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС : економічні виклики та нові можливості : наукова доповідь. Київ, 2016. 184 с.
45. Іщенко А. Ю. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти : перспективи для України. *Стратегічні пріоритети*. 2014. № 4. С. 98–101.

46. Кернз В. Вступ до права Європейського Союзу : Навч. посіб. / Пер. з англ. В. С. Ісакович. Київ : Знання, 2002. 381 с.
47. Кобзаренко А. М. Проблеми та перспективи україно-індійських відносин *Стратегічні пріоритети*. 2011. № 4. С. 156–160.
48. Кобзаренко А. М. Розвиток українсько-індійських відносин у контексті пріоритетів зовнішньої політики Республіки Індія. *Стратегічні пріоритети*. 2014. № 1. С. 181–186.
49. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності : виклики глобалізації : Монографія. Житомир, Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2009. 558 с.
50. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз : заснування та етапи становлення : Навч. посіб. Київ : Либідь, 2002. 448 с.
51. Корнеєв В. Хомутенко А. Трансформація фінансового сектору економіки в контексті євро інтеграційних прагнень України. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 1. С. 62–68.
52. Котляр М. Історія дипломатії Південно-Західної Русі. Київ : Ін-т історії України НАН України, 2002. 247 с.
53. Коцан Н. Н. Проблеми формування морських кордонів України / Н. Н. Коцан, Г. В. Копачинська // *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія : Географічні науки*. 2010. № 15. С. 78–85.
54. Кравченко В., Давимука О. пріоритети оборонної політики Канади та україно канадське військово-технічне співробітництво. *Стратегічні пріоритети*. 2017. № 4. С. 160–168.
55. Круглашов А. М., Озимок І., Астапенко Т. С., Руссу В. В. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття : довідник. Ч. 1. Чернівці, 2010. 212 с.
56. Кучик О. Україна в зовнішній політиці держав Антанти (1917 – 1920 рр.). Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. 256 с.
57. Кучик О. С., Заяць О. А. Зовнішня політика України : Навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 572 с.
58. Лажнік В. Й., Лажнік Д. Ю. Регіональні особливості зовнішньої торгівлі товарами України з країнами Африки. *Актуальні проблеми регіональних досліджень : матеріали I міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції*. 2017. С. 205–211.
59. Лажнік В. Й., Подзерук М. О. Зовнішня торгівля товарами між Україною і країнами Латинської Америки. *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія : Міжнародні відносини*. 2008. № 6. С. 79–88.
60. Лахматюк Т. Гуманітарно-культурні зв'язки України та Туніської республіки. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2016. № 18. С. 107–111.
61. Лахманюк Т. Основні тенденції торгівельно-економічної співпраці між Україною й Ісламською республікою Пакистан (1991 – 2014). *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2017. Вип. 2. Ч. 2. С. 138–142.

62. Лахманюк Т. Основні тенденції торгівельно-економічної співпраці між Україною та Туніською республікою. *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2016. Вип. 1. Ч. 2. С. 155–158.
63. Лахманюк Т. Співробітництво між Україною і Туніською республікою у політичному вимір. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2016. № 17. С. 152–156.
64. Лахманюк Т. Співробітництво між Україною й Ісламською республікою Пакистан у політичному вимірі (1991 – 2013). *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2017. Вип. 1. Ч. 2. С. 56–60.
65. Лахманюк Т. Співробітництво між Україною та Японією в науково-технічному вимірі (1991 – 2011). *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2014. № 13. С. 171–1756.
66. Лахманюк Т. Україна і Турецька республіка : шляхи співробітництва. *Україна – Європа – Світ. Науковий збірник. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2012. № 9. С. 140–145.
67. Лахманюк Т. Україна й Арабська республіка Єгипет : особливості міждержавних відносин. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2015. № 15. С. 134–143.
68. Лахманюк Т. Україна й Ісламська республіка Афганістан : шляхи співробітництва. *Україна – Європа – Світ. Науковий збірник. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2013. № 11. С. 125–130.
69. Лахманюк Т. Україна й Ісламська республіка Іран : шляхи співробітництва. *Україна – Європа – Світ. Науковий збірник. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2012. № 10. С. 202–207.
70. Лахманюк Т. Україна й Ісламська республіка Пакистан : науково-технічне та гуманітарно-культурницьке співробітництво (1991 – 2013). *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2018. Вип. 1. Ч. 2. С. 39–42.
71. Лепенєць К. В. Історичні передумови виходу Великобританіє з ЄС. *Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін. Харків, 2017. Ч. 2. С. 23–27.*
72. Леп'явко С. Українське козацтво у міжнародних відносинах (1561 – 1591 рр.). Чернігів : «Сіверянська думка», 1999. 216 с.
73. Лозинський А. Україна в геополітичних планах Німеччини та Австро-Угорщини напередодні Першої світової війни. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2016. № 18. С. 155–163.
74. Лозинська І. А. Великобританія і Євросоюз : минуле та сьогодення BREXIT. *Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12*

- трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін. Харків, 2017. Ч. 2. С. 41–46.
- 75.Макогон Ю. В. Стратегічні інтереси України в ОЧЕС. *Стратегічні пріоритети*. 2008. № 4. С. 193–200.
- 76.Макух В. В. Україна і країни Магрибу : реалії та перспективи. Актуальні питання двохстороннього співробітництва : збірка статей. Одеса : Фенікс, 2010. 244 с.
- 77.Макух В. В. Україна і країни Південно-Східної Азії : перспективи розвитку співробітництва. *Зовнішні справи*. 2011. № 1. С. 14–16.
- 78.Малярєвський Є. В. Оцінка внеску України в ядерне роззброєння та перспективи режиму нерозповсюдження. *Стратегічні пріоритети*. 2010. № 4. С. 121–129.
- 79.Мандрик І. П., Огородніч І. П. Зовнішньоторгівельні відносини США та України у 1992 – 2005. *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія : Міжнародні відносини*. 2007. № 7. С. 93–97.
- 80.Мерніков Г. І., Шевцова А. І. Розбудова української державності в умовах глобалізації та євроінтеграції. *Стратегічна панорама*. 2015. № 1. С. 67–75.
- 81.Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1980–2000 / Авт. : Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та ін. Київ : Либідь, 2001. 624 с.
- 82.Міжнародні організації : навч. посіб. / Ред. О. С. Кучик. Київ : Знання, 2007. 749 с.
- 83.Многоликая глобализация. Культурное разнообразие в современном мире / под ред. П. Бергера, С. Хантингтона ; Пер. с англ. В. В. Сапова под ред. М. М. Лебедевой. Москва : Аспект Пресс, 2004. 379 с.
- 84.НАТО : історія, структура, діяльність, перспективи : навч. посіб. / С. В. Федонюк, В. Й. Лажнік, А. А. Моренчук, Н. І. Романюк ; М-во освіти і науки України ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 258 с.
- 85.Овсій І. О. Зовнішня політика України : Від давніх часів до 1944 р. : Навч. посіб. для вузів. Київ : Либідь, 1999. 238 с.
- 86.Олійник Д. Євроінтеграційні наміри України в контексті активізації економічних, соціальних та екологічних процесів. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 3. С. 197–205.
- 87.Пелагеша Н. Україна у смислових війнах постмодерну : трансформація української національної ідентичності в умовах глобалізації. Київ : НІСД, 2008. 288 с.
- 88.Переяславська рада 1654 року (Історіографія та дослідження) / [редкол. П.Сохань, Я.Дашкевич, І.Гирич та ін.]. К. : Смолоскип, 2003. 830 с.
- 89.Плаксенко М. Л. Динаміка українсько-румунських відносин після приєднання Румунії до ЄС. *Стратегічні пріоритети*. 2009. № 1. С. 154–261.

90. Плевако І. Латиноамериканський вектор зовнішньої політики України на сучасному етапі (на прикладі динаміки торгівельно-економічних відносин з країнами МЕРКОСУР). *Вісник Львівського університету. Серія : міжнародні відносини*. 2011. Вип. 28. С. 38–52.
91. Пономарьова К. І. Громадянство ЄС : поняття, основні етапи розвитку і привілеї. *Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін.* Харків, 2017. Ч. 2. С. 174 – 178.
92. *Право Європейського Союзу / за ред. В. І. Муравйова*. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 704 с.
93. Прийдун С. Проблема розподілу Чорноморського флоту СРСР у зовнішній політиці України (1991 – 1997). *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2018. Вип. 2. Ч. 1. С. 113–120.
94. Пріоритетні питання політики України щодо країн Азії. Аналітична доповідь. Київ : НІСД, 2011. 46 с.
95. Прокоф'єва А. А. Шляхи вирішення «міграційної кризи Європейського Союзу». *Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін.* Харків, 2017. Ч. 2. С. 187–190.
96. Римська декларація ЄС : нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол. : А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін. Харків, 2017. Ч. 2. 444 с.
97. Рябцев Г. Проблеми та перспективи виконання міжнародних зобов'язань України у нафтовій сфері. *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 3–4. Т. 48. С. 120–129.
98. Сацький П. Українське питання у зовнішньополітичному курсі СРСР на початку 1930-х рр.. *Наукові записки ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. 2015. Вип. 2. Ч. 2. С. 133–138.
99. Сергійчук В. Іменем Війська Запорозького. Українське козацтво в міжнародних відносинах XVI – XVII ст. Київ : Україна, 1991. 253 с.
100. Сидорук Т. В. П'ять років Східного партнерства ЄС : результати та перспективи. *Стратегічні пріоритети*. 2014. № 1. С. 175–180.
101. Смільська І. Миротворчість як один з головних напрямків співпраці України та ООН. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2016. № 17. С. 66–72.
102. Смільська І. Співпраця України зі спеціалізованими установами ООН. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини*. 2015. № 16. Ч. 1. С. 151–158.
103. Солоненко С. О. Критерії членства на сучасному етапі розвитку Європейського Союзу. *Римська декларація ЄС: нові пріоритети розвитку об'єднаної Європи : зб. наук. ст. за матеріалами наук.-практ.*

- конф., м. Харків, 12 трав. 2017 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін. Харків, 2017. Ч. 2. С. 252–255.
104. Стащук Ю. В. Проблеми функціонування українсько-молдовського державного кордону та їх вплив на інтеграційні процеси в регіоні. *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія : Міжнародні відносини*. 2009. № 3. С. 78–83.
105. Суходоля О. Енергетичне співтовариство та Україна : цілі, пріоритети та проблеми співпраці. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 2. С. 13–26.
106. Толстов С. Діяльність міжнародних організацій в Україні. *Віче*. 2015. № 4. С. 11–15.
107. Україна в глобалізованому світі : Зб. наук. праць / НАН України. Ін-т світової економіки і міжнародних відносин; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2007. 176 с.
108. Українська призма : Зовнішня політика 2015. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2016. 166 с.
109. Українська призма : Зовнішня політика 2016. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2017. 204 с.
110. Українська призма : Зовнішня політика 2017. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2018. 232 с.
111. Українська призма : Зовнішня політика 2018. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2019. 258 с.
112. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: Підручник для студ. ВНЗ / Л. Д. Чекаленко. Київ : Либідь, 2006. 710 с.
113. Чекаленко Л. Д., Федуняк С. Г. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів) : підручник. Київ, ДП «Вид. дім «Персонал»», 2010. 464 с.
114. Чиж І. С. Україна в Раді Європи / І. С. Чиж. Київ : Парламентське вид-во, 2001. 384 с.
115. Чижиков В. Зона вільної торгівлі України та ЄС : аналіз потенційних наслідків. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 1. С. 106–111.
116. Шаров О. М. Африканський чинник євроінтеграції України. *Стратегічна панорама*. 2016. № 1. С. 57–60.
117. Шаров О. Місце України в глобальній економічній системі : потенціал та перспективи. *Стратегічні пріоритети*. 2017. № 2. С. 4–19.
118. Швед В. Стратегічні та безпекові питання у країнах Затоки та Близькосхідному регіоні у контексті історичного розвитку. *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 3–4. Т. 48. С. 57–64.

119. Юрчак М. 25 років співпраці : Фактор НАТО у відносинах України та Європейського Союзу. *Україна – Європа – Світ : Збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини.* 2016. № 17. С. 50–57.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Артьомов І. В. Проблеми і перспективи входження України в Європейський Союз [Електронний ресурс] / І. В. Артьомов. Ужгород : Ліра, 2007. 384 с. – Режим доступу до джерела : http://www.e-lib.zakdu.edu.ua/index.php?option=com_sobi2&sobi2Task=sobi2Details&catid=907&sobi2Id=271920&Itemid=17– Назва з екрану.
2. Артьомов І. В. Український вимір європейської та євроатлантичної інтеграції. Кн. 1. : Україна – Європейський Союз [Електронний ресурс] / І. В. Артьомов. Ужгород : Ліра, 2008. 371 с. – Режим доступу до джерела : http://www.e-lib.zakdu.edu.ua/index.php?option=com_sobi2&sobi2Task=sobi2Details&catid=896&sobi2Id=203985&Itemid=17– Назва з екрану.
3. Відносини Україна – ЄС [Електронний ресурс] / Міністерство закордонних справ України. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/2822.htm>, вільний. – Назва з екрану.
4. Європейський проект та Україна : монографія [Електронний ресурс] / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. Київ : НІСД, 2012. 192 с. – Режим доступу до джерела : <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/evrop-ea0b8.pdf>
5. Інститути ЄС і НАТО. Глосарій основних термінів та понять [Електронний ресурс]. Ужгород : Ліра, 2007. 199 с. – Режим доступу до джерела : http://www.e-lib.zakdu.edu.ua/index.php?option=com_sobi2&sobi2Task=sobi2Details&catid=895&sobi2Id=203984&Itemid=17– Назва з екрану.
6. Інституційний розвиток ЄС [Електронний ресурс]: матеріал Урядового порталу. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=243284695&cat_id=223223535&ctime=1266855384301, вільний. – Назва з екрану.
7. Кордон М. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України [Електронний ресурс] / М. В. Кордон. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 172 с. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/politologiya/evropeyska_ta_yevroatlantichna_integratsiya_ukrayini_-_kordon_mv
8. Крип'якевич І. П. Галицько-Волинське князівство [Електронний ресурс] / І. П. Крип'якевич. – 2-е вид., із змінами і доп. Львів: Ін-т українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, 1999. 220 с. – Режим доступу до джерела: <http://litopys.org.ua/krypgvol/krypgv.htm>

9. Овсій І. О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року): Навч. посібник [Електронний ресурс] / І. О. Овсій. Київ : Либідь, 1999. 240 с. – Режим доступу до джерела: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-8.html>
10. Сахаров А. Н. Дипломатія Святослава [Електронний ресурс] / А. Н. Сахаров. Москва : Международные отношения, 1982. 240 с. – Режим доступу : <http://rummuseum.ru/portal/node/1083>
11. Смирнова К. В. Вплив Лісабонського договору на систему джерел права Європейського Союзу / К. В. Смирнова. // Європейські студії і право. Електронне наукове фахове видання 2011. №3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн. : http://www.europa.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=152&Itemid=105&lang=uk&limitstart=2 – Назва з титул. екрану. http://www.nbu.gov.ua/e-journals/esp/2011_1/txts/Euro_pravo/Smirnova.pdf
12. Спільні органи співробітництва Україна – ЄС [Електронний ресурс]. – Матеріал Урядового порталу. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=207976390&cat_id=31545&ctime=1239717330356, вільний.
13. Три роки членства у СОТ : тенденції зовнішньої торгівлі України у посткризовий період : аналіт. доп. [Електронний ресурс] / І. В. Клименко, О. А. Федірко, І. В. Ус . Київ : НІСД, 2011. 120 с. – Режим доступу до джерела : <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/SOT-06c44.pdf>
14. Україна в Європі: пошуки спільного майбутнього / за ред. А. І. Кудряченка [Електронний ресурс]. Київ : Фелікс, 2009. 544 с. – Режим доступу до джерела : <http://ivinas.gov.ua/>
15. Філософія інтеграції: Монографія [Електронний ресурс] / За заг. ред. В. Д. Бондаренка, Ф. Г. Ващука. Ужгород : ЗакДУ, 2011. 544 с. – Режим доступу до джерела : http://www.zakdu.edu.ua/Storage/nniartemov_20120514_vipusk_18_filosofiya_integratsiji.pdf
16. Хартія Україна – США про стратегічне партнерство від 19.12.2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/>
17. Хронологія двосторонніх відносин) [Електронний ресурс] / Представництво Європейського Союзу в Україні. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/eu_ukraine/chronology/index_uk.htm, вільний. – Назва з екрану.
18. <http://www.mfa.gov.ua/> – Міністерство Закордонних справ України.
19. <http://www.kmu.gov.ua/> – Кабінет Міністрів України.
20. http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm – Представництво Європейського Союзу в Україні.
21. <http://fpri.kiev.ua/> - Інститут зовнішньої політики Дипломатичної академії України при МЗС України.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

- F – 1 Практично не знає науково-понятійного апарату. Володіння навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Не має конспектів з дисципліни. Не може користуватися підручниками, словниками та енциклопедіями, методичними рекомендаціями, іншими дидактичними засобами. Не має наукового уявлення про предмет і завдання курсу, або може дуже приблизно їх сформулювати, виходячи із знань, набутих в повсякденному житті.
- F_x – 2 Має слабозрозуміні уявлення про термінологію. Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Конспект з предмету складений безсистемно і фрагментарно. Не спроможний вибудувати логіку відповіді. Не може відповісти на питання без грубих помилок, намагається вгадати відповідь на конкретні запитання. Зовсім не обізнаний в першоджерелах. Не спроможний продуктивно використовувати допомогу викладача.
- E – 3 Самостійно відтворює деякі основні положення, викладені в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. Може в найбільш загальних моментах розкрити зміст основних понять і категорій. Для відтворення систематизованого навчального матеріалу потребує сторонньої допомоги. Письмові роботи безсистемні і непослідовні, позбавлені проблемності, збіднені на наукову термінологію. Часто припускається типових помилок, які, однак, при допомозі може виправити. Конспект складений формально, часто неохайно. Нерідко замість конспекту при відповідях користується ксерокопіями з підручників, які слабо або взагалі не опрацьовані. Зовсім не вивчає додаткову літературу, із першоджерелами ознайомлений поверхово. Матеріалом, що планується на самостійне опрацювання, практично не володіє.
- D – 3 Повною мірою відтворює матеріал, що викладений в рекомендованих підручниках. Додатковою літературою практично не користується, знання першоджерел не має системного характеру. При відповідях зорієнтований на репродуктивне відтворення матеріалу, а не його творче осмислення і засвоєння. В цілому вільно орієнтується в історико-філософських аспектах предмету, однак відчуває значні затруднення при розгляді теоретичних питань. При виправленні помилок, яких припускається при усних відповідях, потребує деякої допомоги викладача. Слабко уявляє, як можуть бути використані знання з предмету при вивченні інших дисциплін соціо-гуманітарного спрямування, у становленні фахово важливих рис особистості. Теми, що виносяться на самостійну роботу, опрацьовані поверхово.

- С – 4 Досить вільно володіє матеріалом в обсязі робочої навчальної програми, чітко уявляє і може пояснити суть основних положень, понять і категорій. Має повні особисто написані конспекти з лекційних та семінарських занять, систематично вивчає теми, що виносяться на самостійне опрацювання, використовує їх матеріал при усних відповідях і написанні письмових контрольних робіт. Має конспект по всім першоджерелам, хоча не завжди достатній за обсягом та якістю для їх повноцінного вивчення. Відповідь побудована логічно, однак на семінарських заняттях часто звертається до конспектів. Не завжди може пояснити суть законспектованого матеріалу. При необхідності достатньо легко знаходить потрібний матеріал у конспекті, підручниках, довідковій літературі. Може виявляти зацікавленість до окремих проблем, публікацій в періодичних виданнях. Не завжди може показати актуальність проблем, що розглядаються в курсі навчальної дисципліни.
- В – 4 Вільно володіє матеріалом згідно з програмою дисципліни. Систематично відвідує лекційні і семінарські заняття, глибоко і цілеспрямовано вивчає першоджерела. При роботі на семінарських заняттях виявляє активність, здатність до ведення наукової дискусії, самостійного мислення. Може чітко визначити актуальність проблемних питань, що вивчаються, добре усвідомлює значення дисципліни для становлення професіонала та особистості. Проявляє сталий і неослабний інтерес до різних проблем, читає додаткову літературу з метою поглиблення знань, отриманих на заняттях. Досить ефективно використовує попередній матеріал, може на достатньому рівні здійснювати аналітико-синтетичні операції на основі отриманих знань. Володіє достатньо високою культурою самостійного планування своєї позааудиторної роботи. Однак в деяких темах може виявляти фрагментарність знання, неспроможність на високому рівні використовувати філософську методологію щодо розгляду і аналізу актуальних проблем розвитку людини та суспільства.
- А – 5 Чітко розуміє роль і значення курсу як специфічного наукового світогляду і як універсальної методології. Вільно володіє матеріалом згідно з програмою дисципліни. Систематично відвідує лекційні і семінарські заняття, глибоко і цілеспрямовано вивчає першоджерела. При роботі на семінарських заняттях виявляє активність, здатність до ведення наукової дискусії, самостійного мислення. Може чітко визначити актуальність проблемних питань, що вивчаються, добре усвідомлює значення дисципліни для становлення професіонала та особистості. Проявляє сталий і неослабний інтерес до різних проблем, читає додаткову літературу з метою поглиблення знань, отриманих на заняттях. Ефективно використовує попередній матеріал, може

здійснювати аналітико-синтетичні операції на основі отриманих знань. Володіє високою культурою самостійного планування своєї поза аудиторної роботи, продуктивно аналізувати проблемні ситуації, що виникають в сучасному світі та країні. На семінарських заняттях відповідає вільно, конспекти та інші допоміжні матеріали використовує творчо. Письмові роботи мають чітко визначену логічну структуру і завершений характер, характеризуються гарним науковим стилем. Вільно використовує між предметні зв'язки, добре орієнтується в періодичній та монографічній літературі з предмету. Легко знаходить відповіді на нестандартні питання. Здатен переконливо обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію, на високому теоретичному рівні аналізувати соціальне значущі проблеми і процеси. Виявляє творчі здібності, схильність до самостійної науково-дослідницької роботи, що проявляється у прагненні приймати участь в наукових конференціях, проблемних групах тощо.

У зв'язку з тим, що залік недиференційований, студент отримує «Зараховано» за підсумками роботи у семестрі автоматично при умові, що не має пропусків лекцій та семінарів без поважних причин (відпрацьовані теми, пропущені з поважних причин), середня оцінка за аудиторну роботу (семінари, лекції) та самостійну роботу не менше Е (3).

В усіх інших випадках студент складає залік на загальних умовах.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Для оцінки отриманих знань з навчальної дисципліни «Україна в Європі та світі» пропонується проведення тестування. Підсумковий контроль передбачає відповіді на 150 тестових завдань. Оцінка визначається кількістю правильних відповідей (тестові завдання передбачають лише одну правильну відповідь).

- 0 – 51 відповіді – незадовільно – F.
- 52 – 89 відповідей – незадовільно – FX.
- 90 – 95 відповіді – задовільно – E.
- 96 – 110 відповіді – задовільно – D.
- 111 – 122 відповідь – добре – C.
- 123 – 134 відповідей – добре – B.
- 135 – 150 відповідей – відмінно – A.